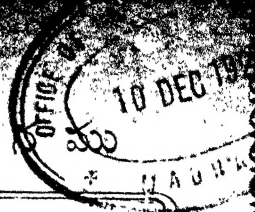

గ యో పా ఖ్యము

అను స గ్రంథము

విశాఖపట్టణజిల్లా అనకాపల్లివాసుండగు

బీ. వాలాజీ దాసు ని చే
హరిదాసుల కుపచరి చునటుల వ్రాయబడినది.

ప్రకటనకర్త.

బీ. అష్టన్న

బెజవాడ వాణీ ముద్రాక్షరశాలయందు

బీ. కె. స్వామి శే
ముద్రింపబడినది.

మొమ్మిదవ కూర్పు: 500 ప్రతులు.

S/no 318

Revised

Acc 6314

1920

Registered Copy-right.

Price 0-8-0.

వెల. రూ 0-8-0.

శ్రీ కన్యకామృత వారి పాటలు.

యీ గ్రంథమునందు, మన వైశ్యుల గింజి గోత్రములయొక్క శామములున్న, అంటగోత్రములయొక్క శామములున్న, ఆయా గోత్రముల ప్రవర, ఋషి, వర్ణరీయక మ్మవులు, తటాకము, తపస్థానము, జపసంఖ్య, త్రేత్రసంఖ్య, దీపసంఖ్య, యిష్టదేవత, దా నము, మొదలగు యావత్తు వివరములున్న విశదముగాగలవు. వివాహసమయములందు అంటగోత్రములు వగైరా విచారించుకొనుటకు యిది ముఖ్యముగా నుండవలసిన గ్రంథము.

మరియు శ్రీ కన్యకామృత వారి ఆలయములందును, పీఠములందును, వివాహస మయములందు గృహములలో కన్యకామృత వారి పూజ జేయవలయున్న, చదువుకొ నుటకుదగిన గింజి గోత్రములయొక్క లాలిపాటయున్న అమృతవారిపుట్టుక లాలిపాట యున్న, ఆరగింపుపాటలు, జోలపాటలు, లాలిపాటలు. మంగళహారతులు, అమృత వారి దండకము మొదలగు పాటలు యిదివరకు అచ్చుబడకపోవుటచే యిప్పుడు మేము నూతనముగా అచ్చుజేయించినాము. గనుక యీగ్రంథము వైశ్యులందరికిని ముఖ్యముగా నుండవలసిన గ్రంథము. గావున వైశ్యులందరును యీగ్రంథమును తప్పకకొని వృద్ధిచేయ గలందులకు కోరుచున్నాము. వెల పోష్టాఫియ్యలుగాక రు. 0-5-0 మాత్రమే.

రత్న మాల్విత ల సూ నె.

ఇది తలకు రాచిన ఘోరఘోరులాడు నువాసనలో మనస్సునకు సంకోచమును కలుగజేయును. వెంట్రుకలు బాగా పెరుగును. ఇది అనేకమందిగొప్పవారిచేవాడబడు చున్నది. కండ్లకు మెదడుకు చలువజేయును.

వెల బుడ్డి 15 రు. 1-0-0 మాత్రమే.

జగన్మోహనిహారాయణ్.

రు. 0-12-0

గ యో పా ఖ్యా న ము

అను సీ గ్రంథము

విశాఖపట్టణజిల్లా, అనకాపల్లివాసుండగు

బీ. చాలాజీదాసునిచే
హరిదాసుల కుపచరించినటుల వ్రాయబడినది.

ప్రకటనకర్త.

బీ. అప్పన్న

బెజవాడ వాణీ ముద్రాక్షరశాలయందు

బీ. కే. స్వామిచే
ముద్రింపబడినది.

మొట్టమొదట కూర్పు: 500 ప్రతులు.

Revised

1920

Registered Copy-right.

Price 0-8-0.

వెల. రూ 0-8-0.

ప్రకటన.

ఈదిగువ వుదహరించిన గ్రంథములు విశాఖపట్నంబల్లా ఆనకాపల్లి రీ. కాలాశి
దాను అందు కోరి అని వ్రాసిన వచ్చును.

1 కుశలవ విజయం	రు. 0-8-0
2 గయోపాఖ్యానము	0-8-0
3 ప్రియంవదాచరిత్రము	0-6-0
4 జయప్రద లేక పురూరవ	0 8-0
5 త్రైశంకువిజయము లేక హరిశ్చంద్ర	0-8-0
6 నలచరిత్ర	0-8-0
7 సీతాకథాము	0-8-0
8 రుక్మాంగద లేక యేకాదశీ సుహృత్సము	0-8-0
9 ప్రాంపదీమానసంరత్నము	0-6-0
10 దయాకరవిజయము	0-8-0
11 సూరదాసుచరిత్రము	0-6-0
12 పురిందర దాసుచరిత్రము	0-6-0
13 కర్ణానందదాయిని పద్యములు	0-6-0
14 హరికథేతిహాసమంజరి. మొదటిభాగం (పద్యములు)	0-6-0
15 డిటా 2 భాగం (కీర్తనలు)	0-6-0
16 కుచేలోపాఖ్యానము	0-6-0
17 రామదాసుచరిత్ర. చల్లారామలి. గయ్యగారి విరచితము	0-6-0
18 యామునాచార్యచరిత్ర. సాంత్వాని అబ్బాసుగారి విరచితము	0-6-0
19 భామినీ విలాసము (పద్యములు) బులుసు పాశయ్యశాస్త్రి	
20 వసంతయామినీస్వప్నము (నాటకము) డిటా	0-12-0

ఇందు వచ్చు వారలు.

1 గయదు—వనిభద్రుని కొడుకు	8 సాత్వికి—కృష్ణుని కొడుకు
2 పుష్పదంతుడు—గయనిచరిత్ర	9 అబ్రహముడు—ఒక యాదవుడు
3 భర్మభీమార్జున } పాండు నటలసహజేవులు } నందనలు	10 అభిమత్యుడు—అర్జునుని కొడుకు
4 దుర్యోధనుడు—కారవులకు రాజు	11 శంకరుడు—పార్థుని భార్య
5 కరుని—దుర్యోధనుని కేసవము	12 చిత్రలేఖ—గయనిభార్య
6 నారదుడు	13 మధుద్ర—అర్జునుని భార్య కృష్ణుని చెల్లెలు
7 బలరామకృష్ణులు—దేవకీకుమారులు	14 దుక్కిణి—కృష్ణుని భార్య

శ్రీ ర మ్మ.

గ యో పా ఖ్యా న ము .

చ. ఎవడు స్వయాభవుండు స్థిరుడెవ్వడు సృష్టికిమూలమైనవా
డెవడు సమస్తభూతముల నేలుచు నంతట విండియున్న నా
డెవడు నిగామముండు పరుడెవ్వడు సత్త్వగుణస్వరూపుడై
యెవడువెలుగు నట్టిజగదేకప్రభు నృజునుతు నెమ్మది॥

—♦ గురు ప్రార్థన ♦—

క. తగనాంధ్రభాషగలవిన । తగవోపాసనకుల సుఖావార్థవిధుం
డగు వెంకటస్వామి మదీయగురుని మదిలోదలంతు ననవరతాబు॥

—♦ క వి వం శా వ లి ♦—

సీ. ఫలసస్యవృద్ధిసద్వ్యాపారములచేత, మనుషస్కపల్లిగ్రామనిలయూడ
గురుభరద్వాజస గోత్రప్రసావన, ప్రభుమలక్ష్మణదాస ప్రాతకుండ
రహిమీర కేశవరామాఖ్యునకుగన్న, ముంబుస నేద్యిటీయాల్మజుండ
విశ్రుతగానప్రవీణుడై బాలాప్రసాదుగారికి నే సహోదరుండ

గీ॥ శైలజాహ్నుదయాబ్జ భాస్కరకటాక్ష
వీక్షణప్రాప్తగాన కవిత్వయుతుడ
శ్రీరమేశకథాబోధనా రతుండ
నరయబాలాజిదాస నామాంకితుండ॥

ఓసోదరులారా !

సమస్తజీవులలో నరజన్మ ముత్తమమని యెల్లవారికిని దెల్పబె-
కదా. అందు ధర్మవర్తనులు దీనసంరక్షకులు సుజనవిధేయులు దైవ
పదానురక్తు లిహపరిసౌఖ్యములంది యశోధరులై క్రకాశింతురు
విషయము జగద్విశితము గాన ధర్మమార్గాయనవర్తకులై ప్రాణత్యాగ
మునకైన సమ్మతించి గయుని రక్షించిన పాండవేయుల ప్రభావము నీ
గ్రంథమువలన తెలిసికొని న్యవహరింతురని నమ్ముచున్నాడను.

వ. నెచ్చెలులారా ! మణిపురాభివర్ణన మించుకవిమంతు.

సీ. వ్రతమహత్వము పతివ్రతమహత్వమ్ముగా, యూరుతర్వాత నేయూర
వైన । వనసౌఖ్యమన్న పీఠసౌఖ్యమన్న నా, యూరుతర్వాత నే
యూరవైన । పతులపొత్తరియ దంపతులపొత్తరియ నా, యూరు
తర్వాత నేయూరవైన । వనాతిశయము సుననాతిశయములూ,
యూరుతర్వాత నేయూరవైన ।

గీ. చెప్పనగునేని మున్నగా జెప్పరాదు
కనులగన నెంతకుచు దృష్టిగలుగజోగు
మహితవిభవమ్ము ఘనసౌధమంజులమ్ము
మణిగణాపణముల కిమ్ము మణిపురమ్ము॥

వ. సకలసౌఖ్యదాయకమగు మణిపురమ్మును గంధర్వసాంస్వభా
ముండగు మణిభద్రుని తనయుండగు గయుని చిత్రరేఖాన్వితుండై
చాలింపుచుండె నీతని డెట్టినాడన,

సీ. న్యాయబుద్ధిని చర్యనకుపు ఛాయాదేవి, చంటివా డీతనివంటివాడు
అగ్రులయెడల నైదాకింటగల వేల్పు, కుంటివా డీతనివంటివాడు
గురుదానశీలుడౌ కుంతికానువున దొల్లింటివా డీతనివంటివాడు
చక్కదనాన బెంపెక్కిన చక్కెర, వింటివా డీతనివంటివాడు

గీ. విపులతేజోజితాబ్జినీ ప్రియుడు గయుడు
సజ్జనస్తుశ్య సుకూసోచరుడు గయుడు
ఘనసుధారస మధుర రాజ్య యుడు గయుడు
శౌరిపదలగ్న హృస్కేశే శే యుడు గయుడు॥

వ. ఇతివిభార్య చిత్రరేఖగర్తనా బిట్టిది నున.

కీర్తివాణి—సూపకము.

దానిగుణము చక్కదనము । తరమాయెన్న వేర్చితెన॥ నల॥ దాని॥
దానితలపు దా నేలు । వానిహిదయమునాని॥ యల॥ దాని॥
అన్ను పిన్న యవయవము । లందమునకు దగిన్వల
నున్నవి నగి వెంత జేయిపా । యుగ్రాపుకును లాతినముపు
కన్నుల విలు కానియాలి । చెల్లుగలిగెనుకలి —
యున్నది బేగో కనుటకు । యూహింపనివలసియె॥ యల॥ దాని॥
జుంటిజేయెంతె కల్లులు । మూడిదగిన నహగ్రులు
తుంటపిల్తుచే కలార । వాణిదీ మెఱుగుమిటాని
అంటియు నంటక దానిరి । లప్పుల నుడు తెఱుగున
గ టక సంసారమును । గడుపును గాలాజీకృతి॥ కాని॥

వ. ఇట్టి భార్యగూడి యనుకూలంబున దినములు గడుపుచు.

గ యు—మృతీ ! పుష్పదంతా ! సత్యలోకంబునకు జని పద్మాసరుని
దర్శింపవేమక జనియించినది నాన నే వచ్చునంతినికు రాజ్య
మును జక్కగజూడుము.

పుష్ప—దేవా ! మహాక్షసాదము (అంతసారనుడు ద్వారకకుజనియె)
నను —సారదమాస్మిదా! భవద్దర్శనంబున బావను పడవైతి. వింత
లున్న నెలవొసంగుడు.

సార—వాసుదేవా ! తనకన్న వేదాంతులుండరను దురతిశయము
గ యునగున్నచేత గానివారిలో మొదటివారు పాండవులుగాని

మీసహాయమున ప్రకాశింపుచున్నారని దురభిమానము శార
పులకు గల దిదియొకవరకు జమో జగన్నాథుడనగు సీవ
యెఱుగుచున్న నాకీ సాది గుము నివారణ యెల్లగునో యని
చింతింపుచుంటి.

వాసు—(నవ్వుచు) ముస్లిమా! నాకును వి తగానున్నది. గాని మీకు
గల సాదియము నివారణకాగలసమయ మాలోచించెద.

నారి—వాసుదేవా! ముగిసి నేజనియెద సమ్మతిమించె నంత)

సీ॥ ఇలగలగుచేద తెవనిది వ్వగ నెల్లను, జారచోరు తెవని దూరుచున్న
నెలకొక్క మా లెవ్వరిన ది మిమముగ, నెవ్వరినో మచ్చ నేనుగ్రహ
ఎవ్వరిలోనూ మెల్ల వేల్పుచున్నాను, నవి కా నీ నెవ్వరు ముగిసి
కెల్లము ప్రీముఖమున కెవరినో ముగిసి, నీ ముగిసెవ్వరి చం
దమామయగ్రహం ।

సీ॥ తురక తెవ్వనిగని పీర్ల దెరచియున్న
తమ్ము తెవ్వనిగనుగొని తలలువంచు
సెవనిగనుగొని నెలరాలు భువిసరించు
నట్టి చంద్రుని నూరుపుగట్టు నెక్కె॥

నాను—తమ్ముడా! సాత్యకి! యమునానదీజలస్నానమాచరింప వేకుక
జనియించినది గాని సూర్యుండు నయాదికి రాకమున్న మన
వారి పెందరిని ప్రయాణము నేయుము.

సాత్య —సూర్య! చిత్తిమట్లుగావించు (బలరామానుజులతో శ్రీకృ
ష్ణుండు యమునానదిని సమీపించి.)

•ను—(కేలంజూపుచు) విదర్భి రాజతనయా! యక్తింశీ!

చ. తలుచుగి బిల్ల వాయువుల తాకుచుచేత జలింపుచున్న భా
సురలహరిచయంబుపలు సొంపుగనీదెడి రాజహంసలం

దోకిసి బిల్బుమాడ్చి నిరుత్పన్నా భావలుగట్టియును సుం
దరధరణిజసంతతి సనాతిమేగ చు గృంకుమన్త్యులం
దరకు సుఖానాసంగు యమునానది జూడుమిదే విలాసిని॥

రుక్మి—ప్రాణేశా! యానిటిసిద్ధివంబున నే భావనురాలనైతి. (అంత)

సీ॥ నొలిచెసనాటి బంధుబిల్వంబు చేబట్టి కుంకుమబాణయనగ
ఉదయాచలున నెత్తినెగిరి సూహించి, కేలబూసన కెంపు కలవంగ
దేవనాథుడు పార్వతీభరితశిరియన, బూజించుదాసాని పూవనంగ
దన్యోన్యోన్యోగి ప్రాగ్విహితకి సము, ద్విగతీయునారంగి కలమనచి

సీ॥ ధరణి గ్రాణు బుట్టించి తిమ్మిమాలి
భువనమల బ్రీతి నేలుచున్న ననమాని
శీవకోటిని లయనంతేనెట్టి శ్రీశాలి
యనగ దూర్వున నుదయించె సంగుమాలి॥

స॥ అ తి శ్రీ కృష్ణబలదామానులు జలస్నాన మొనరించి సూ
ర్యాభిముఖులై దోకిట జరి బునిడుకొని

సీ॥ నలరూపమునదోకిరికిరి బులల చి, యోషధులను బెంతు వోది నేత
అల తిమ్మిగ్రోచి పెన్నెలపుల్లలనుదించి, యాదరించెదవయ్య యో
ది నేత । తిమ్మలదయ జూచి తిగజక్కినలగాచి, మోదాబు జరింతు
వోది నేత । అప్పులన్ని యుగం యభ్రాకృతినిజేసి, యెగివానగురిపి
తువో ది నేత ।

సీ॥ మూడుమూతులదాల్చిన ప్రాడవీపు
తలకగా సర్వలోక భాధపుడవీపు
కాలనిర్ణయముందెల్లు పునుడవీపు
భక్తివినుగొల్పునరుల కావదల రావు॥

(అంత గగనంబునూడి గయని నిష్ఠేవనము వాసుదేవుని దోసిటబడ)

వాసు—అన్నయ్యా! నాదోసిట నెవచో గగనంబునుండ పట్టేవలము
విడిచినందున వ్రతభంగమైనది.

బల—(క్రోధముతో) తమ్ముడా! ఆకుర్కార్లు దేవ్యుడై యుండును.

వాసు—(పైకిజూచి) అన్నయ్యా! గంధర్వసార్వభౌముడగు గయడు.
(తనలో) గయడు తెలియకీ చేసెగాన నపరాధిగాడు. అయిన నీమూ
లంబున నుండినది సందేహము నివారణచేయవలయు (ననికపట
వశో నచే)

వాసు—అన్నయ్యా! నావ్రతభంగ మొనర్చిన

గీ॥ తులువ గయనకు నెవ్వరుతోడుపడిన
చక్రమున వానిబొలియింతు; జంపకున్న
నన్నుగన్న తల్లినిబట్టి నరికినట్లు
శేబవల్ మాకరంబె చరించినట్లు॥

బల—తమ్ముడా! శ్రీకృష్ణ! కిరుణాళుడనై నివాహిశ్శీలుని పిడిచినచు
ముద్రయ ముసలంబున నానితని నేయితునకిలగూడట్లు జేసెద.

వాసు—అన్నయ్యా, బలభద్ర! తమ్ముడా! సాత్యకి!

చ॥ జంజహితోబ్జవైర మమసాయక మ్మృఖపద్మసంభవా
నల సగసందనాధిప వినాయకవజ్ర కుబేర గంధవా
హులు సదయాత్మలైయల గయః రణభూమిని గావవచ్చిన
శ్శలు గయ మత్సుదర్శనమన స్ఫరిమ ర్పకియున్న జక్రకే॥

సాత్య—(హనంబున) సర్వజ్ఞుడగు మాయన్న నిరపరాధిపై నల్లె గా
గణంబేమియో తెలియరా దీతని మాయ బెవ్వరెరుంగుదుర?
(అని దాండ్లకు జనిరి).

పుష్ప—గయమహారాజా, సత్యలోకింబునకు బోయితిరేకదా?

పద్మాసనుండేమనియె?

* యు—

ధన్యశి—ఆదితాళము.

1 ఎ-సో ధన్యశి నైతి పుష్పకంశా! విశుతశ్రీమ తి సుస్వారాశామే॥

2 అ తను, లేనిమోదోబున కమలాసనుచున్న శాంతి వినే సోహా॥

3 నిక పేదలరక్షింపనిధనముకాదు. జమునయగునుటకునై మనముకాదు
మరితాత్మలశిక్షింపగలబలముకాదు. నరభాగా సుతుహాసాననే ॥నా॥

పుష్ప—దేవా! మీరానతిష్ఠింపగలిగితివి. విడుల సంతసించితివి.

* యు—సుందరీ చిత్రలేఖ! పుష్పమజానీతివి సన్నగిలతేయు నీనెమ్మొ
గమ్మవిన్నబోవుటకు మరణదేవు?

చిత్ర—ప్రాణేశ్వరీ!

ఝంఝంశి—ఆదితాళము.

1 పరివారణమొకాని. యెఱుకగాను ప్రాణనాథ ॥యే॥

2 కోమలదేహ! నాకుడికన్నులెగురుచున్నదది ॥యే॥

3 సుందరాంగే బ్రహ్మపదారి! వివరుద్ధుని వరము
లందినచ్చివగుకును. స్వయంకుండి ప్రాణనాథ ॥యే॥

4 ముండేమిజరుగునోమని. డెందరుల్లాడుచున్నదే
మందుబాలాజీదయా మని. యందెటున్నదో ప్రాణనాథా ॥యే॥

* యు—సుందరీ! ఇంతమాత్రమున కేచిత్తివపలెనా?

నార—గియజా! నీవుగణించరాని వేదాంతివగుట మరణభయము
లేదుగాని సత్యలోకమునుండి వచ్చుచున్నంత యమునానదీ
తలుపున సూర్యున కన్యమిచ్చుచున్న నానుదేవుని యాజలి
పుటంబున నీనిష్ఠీవనముబడ సలెండల్లి చక్రమ్మన నిర్వధియిం
తునని ప్రతినగావించెను.

గయు—(నేలంబడి) హాదైవమా! యెట్టివారలవింటిని. మానీంద్రా
వాసుదేవుడు తెలియక తప్పివిడిచితివని తానెఱుంగరా?
మహాత్మా! ఈవిషయము లెందుమాద్యసూహించి యానతిండు.

నార—గయుడా! వాసుదేవున కాప్తవిత్తుం డెట్లునుండు. వాని వాశ
యించిన నీకనుకూలమగునని తలండు. పిమ్మట స్వేచ్ఛాప్త మెట్లు
న్నదో యెవరెఱుంగుచును? (అనిచనియె)

చిత్ర—(నేలంబడి)

ముఖా—ప్రీతుట.

1 ఏమిసేయుదునికి - యెవ్వనివానికి దిక్క

2 శ్యామలాంగుడు నావతిని - జగప బ్రహ్మగావిచెనట ||యే||

3 ఎన్నడయిన నావకృత్యముల నెరుగిని తాభిక్తునై

నెన్నుండెంతపుతముగట. వివాదాదెచితగా దెకటకట ||యే||

దాసభాలాజీవరదండె - ధర్మవిరుద్ధముగ నడచిన

దోషమునకు నెఱతురెధిగ నదామై న నాకనివాస్తులెన ||యే||

చిత్ర—నాథా! మీప్రాణముగ చికోనకి యోచనజేయును.

గయు—సాధ్యమణి! ఏయోచనగానరాదు.

పీల్వా - ఆది.

1 చిత్ర—ప్రాణనాథ మనము దాగియుండమ

||ప్రా||

వేణుగోపాలుడు పనువీధికి రాలేడు

||ప్రా||

2 గయు—కాంతామణి నీ కెంతటివెట్టి

అంతరిక్ష మతనియగుదుమ్మికాద

||కా||

3 చిత్ర—మహాబలుడని మానవులు గంభ

వహునిబిల్లురు వానిపాలికేగి

||ప్రా||

4 X యు—అల్లగాలివేల్పు । నల్లనివాని
బిల్లజొనరిని । చెల్లెల కుమారుడు || కం ||

5 చిత్ర—పానకుండు సర్వ । భక్షకుండటాడు
కోవిదులందును । మృత వానిదరి || ప్రా ||

6 X యు—చానగో! విసవే । సప్తజిహ్వకు ర
మానాయకుని । మనుమడౌ ముఱియకా || కాం ||

పుష్ప—కటకటా యెట్టియావద సంభవించినది.

సీ. అరయసాస్తవిద్యాధికుండగు యేన్దునోటివాని కితండు సాటివాడు
అత్రయించినవాడు ననుకొనగనుకొండ, నీటివాని కితండు సాటివాడు
నరతంబుపానిసిధ్యాని పాడెడి పోరు, కూటివాని కితండు సాటివాడు
స్వపరిచారమును సత్కృప నేలుబాగు, నాటివానికితండు సాటివాడు

గీ. కటకటా యెట్టిసుగుణములే గల్గువాని
పైని శ్రీకృష్ణదేవుడు పంఠమును
అంతకుని చె తెకునుబ ప నలవిగాని
ప్రతిపాదించెనని దయారసముమాని.

X యు— కాఫి - రూపకము.

1 నందగోపబాలవ్రజ । నారీస్యాజ్ఞోల
నందర్పా హితనుతపద । కాంచనమయచేల || నం ||

2 నవవన్మదళాక్ష భువ । నత్రయవరిగత్తు
కుశలయ కటకటా వ । కుంజరహర్యాక్ష || నం ||

3 నిన్నెనమ్మినాను రజ । నచకుడనుగాను
అన్నానన్దాచభార । మంతయునిదేను || నం ||

4 వాసరమణివాస గజ । వరద చిద్విలాస
భాసమానబాలాజీ । దాసాధి నిరాస || నం ||

దీత్ర—జీవితేశా! మీ-నోడిదానగాన నేనచ్చెడ. మీఱులేనిరాజ్య
మేల? తనువే?

గ.య—సాధ్యములే! పిల్లలు పనివాళ్ళు వారముమైన జూచుము.
శ్రీకృష్ణుని భక్తివత్సరుని నేనాతిని భక్తుని గాన నన్ను
ఊమింపక చూచును, ధైర్య బుని నుండుము. (అని పాథు నాశ్ర
యింపజనునెడ మార్గమస్థిబున).

ద.ర్యో—అయ్యా! మీరెవ్వరు మీశీఘ్రమున మిందులకు?

గ.య— ముఖారి—రూపకము.

- 1 ఏమని తెల్పుదు భూపా । సామజపురాధిప
- 2 కాని నుండిరే గ.యడ । నామశీఘ్రతనయుడనయ్యెయ్యె॥యే॥
- 4 గగనపథమునందు నే । గమకంపు చురుందు
నగధరుని దోపట సజ్జీవ । నంబు పడ ముకుండుడలై ॥ నే॥
- 4 అలకబూని చంప నెంచి । పట్టులవిని కంపమున
నలబాలాశీ విక్రతుండగు । పర్జును నాశ్రయింపవచ్చుతి ॥ నే॥

ద.ర్యో—పిచ్చివాడా! కృష్ణార్జునులిర్వ్వ శేక్రగ్రమున జరింపునుండు,
రదియంగాక రిణభిరుండుగు పాథుడా నిను గాపాపవాడు?

గ.య—రాజరాజా! కిరుశించి నాప్రాణరక్షోపాను మానోచించి
యీ పుణ్యము గట్టుకొమ్ము.

ద.ర్యో—గ.యవా! భయపడవలదు. కార్యసాధనమానోచించెదను.

గ.య—ద.ర్యోధనమహారాజా! చిత్రము.

నా—(వకాంతమున) సుయోధనా! పిచ్చివయత్న మే.

గీ॥ నాకుదోచినగతి బల్కినయెడ నిచట
కోపమున గంతులినుదును కొంతమంది

గోప బాలుని పోరుగోరుకొనుట
 తగురు పొగ రెక్కి కొండను దాకినట్లు॥
 గీ॥ కవ్వడికి గృష్ణునకు బోరుకల్లెనేని
 యుద్ధనుండిల్లు నిక సందియంబులేదు
 తక్కు పాండుభూనాదు కాత్మజుల మీరు
 ఊములో గెల్వనచ్చును కొరవేద.

వ. మఱియు ధర్మవర్తనములో మావంటివారు లేరను కురభిమాన
 మొకటి పాండవులకు బుట్టియున్నదిగాన గయుని విషయమో లేక
 ప్రాణత్యాగమునకు సమ్మతించుటో దీక్షమూలమున దేటకనును.

గుర్యో—మానిచంద్రమా! మీరానతిచ్చినది సత్యము. మఱియు
 శకుని యభిప్రాయమేమో?

గుర్యో—మాతూలా! ఈమహాత్ముం డాహ్లాచ్చన సంగతి వింటివిగాదా
 సీయదైత మేమి?

శకు—కొరవనాధా! నారదమాని సెలవిచ్చినది సత్యమే.

సీ॥ పాండునందనులపై బద్ధాత్మునకు బ్రేమగలదన్న మాట జగద్విదితమే
 శుభదాయకంబగు సూన్యతవ్రతుడాయ, జాతశత్రుపక్షి జగతినిండు
 నిరణిపవాసియాకిరునలికొనురుగుబలవంతుడనుటకు బకుడెసాక్షి
 వరధనుర్విద్యలోపలసవ్యసాచికి, గలవేర్పు మనమెరుగనిదికాదు
 గీ॥ కనుక పాండవులుండు తావునకు గయుని
 బంపు డభయంబొసంగు నాఫ్టుంబు
 పిదప హరినరులే రణమునేయును రిసంత
 రమున యోచింపవచ్చు శౌరవకు లేశ॥

నార—(గయునివంకజూచి)

తొ. ద్వైతవనంబుననున్న పాండునం । దనుల పాదములుపట్టి
 సితాత్పర్యము నుడువక కవ్వడి । నిశరణనుచు మొరబెట్టి

అభయంబిచ్చినపిమ్మట సంగతి । నంతయు దెల్పుము గ యుడ
శుభమునీకుగల్గుచునమ్ముమునా । సూక్తిసుగుణసముదయుడ॥

శకు—గంధర్వరాజా ! పార్థుడు చిన్నగావలేడని సంగియ ముంద
వలగు యేలయిన.

1 శో. భండనమున శంకరునిమెప్పించి । పాశుపతము గొన్నాడు
ఖాండవవనమునుగాల్చినాడు య । త్తగణము నదల్చినాడు

2 అట్టి విజయుండు దేవకీదేవి । పట్టినిగల్పుటవింత
చెట్టన గుడిచెగువా । పికి లింగమనగ నెంత॥

గ యు.—ఈ సంగతి మొదట చెప్పిన నప్పుడేచనియూగు (అనిదైత్యతవనం
బున బ్రవేశించి పాండవమధ్యముగ డగుడెంచు మార్గమధ్య
బున జరికిలాబడి కన్నీరువిడుచుచు)

ముఖారి - ఆది.

1 దైవమా నేనేకుసేతునో ॥దై॥

2 ఈవిషగాల్చిననే స్వేల్లదరి । ముంతునో తెలి యకున్నది కటకటా॥దై॥

3 సరసిజాత ఖలులైన చిమ్మెక్కరారిస్మరియించుమాత్రంబున నా
రొగిచేసినట్టి నేరమ్మ । లెన్నియైనగాతువనుచు బుధుల్గుడు ॥దై॥

4 నిరతము చినుబూజి పుచు నీశగ । జరియించితి నేదెలియక చేసిన
నరసులెల్ల తుమియించుట నీ । కరుదా? బీ. గాలాశివరిడ ॥దై॥

(ఈ యాత్మధ్వని విని పార్థుడు డగుడెంచి)

అర్జు —అయ్యా! ఇట్లువిలపింపగారణంజేమి.

గ యు— అయ్యా! మీఱువచ్చిన మార్గముబట్టుడు నాకొకవిపత్తు
సంభవించినాడున నిట్లు విలపించుచుంటి మఱియ నావంత
మాన్యువారలీ ధరణినుడురని శోచడు.

అర్జు—(నవ్వుచు) ఈపిచ్చినము విడువుము మొగ్గరింబున ఫాలనే
త్రుని నోడించిన పాండవమధ్యముని కంటబడిన యాత్మజనులు
రక్షణకాకుందురా?

గ యు—ఇట్టిప్రగల్భములు పల్కినవారి న నేకులజూచితి.

అర్జు—మీరట్లు యోచింపవలదు నేనభయం బాసంగితి సంగతి
చేటవర్చును.

గయ—నాకు శరణమిచ్చివట్లు దగిన సమ్యక్ మొనరించిన విన్నవించు.

అర్జు—అభయముగిచ్చి పిదప నుత్తమక్షత్రయవంశసాధవు లన్యము
గా ప్యవహరితురా? నేనాశుకూట దష్టువాడగాను నేను
దప్పితి నేని గుర్రద్రోహ మొనరించినట్లు.

గయ—మహాత్మా! నేను మణిపురింజేలు గయడను సత్యబ్రాహ్మణున
నలువను దర్శించి యాకాశగమనం బాసరి పురుషుడు వచ్చు
మన్నతి యనునానదీతటమన సన్యమిచ్చువాసుదేవునిదోసిట
నాస్థివశము వడ నతండుసన్యసింపఁతురని ప్రతినగావించె.

అర్జు—ఆహ యెంత మోస మంతమోసము. గయడా మొదటిసంగ
గతి నేలవెల్లసింపకుంటివి. మా కనేకోపకారము లొనర్చిన
వాసుదేవుని నిర్నిమిత్తకలహము సంభవించినదిగాదా ?

గయ—మహాత్మా! మొదటవిన్నవించిన భయంబీతురని యన్నమా
సింగి గూఢచరచితి. నుత్తమక్షత్రయోన్యయ సంజాతులగు
మీరువేలుగా యోచింపతిగదా.

అర్జు—(తలయూచి) మామన్న గారేమగుచోకదా? వారితో నీసం
గతి యేమని తెల్పుచును?

గయ—మహాత్మా! మీదేభారము.

అర్జు— పూర్వకల్యాణి - ఆది.

- 1 ఇంతిమాత్రమునకై చింతింపగ నేల గయడా సుగుణచ
యిడి || యు ||
- 2 వంతిసౌదవలదు నాకంతమున | బ్రాణములున్నంతవరకు
వెనునకు || యు ||
- 3 అనలాక్షుండువచ్చి మానుమనిన | నననీ నాసోదకులుభయ
మున నన్ను బాసిపోయినను | పోనీ సుభద్రమానుమని

యెనఁకుకొని నాకుదండమిడిన । నిదనీ, బాలాశీలేలిన
వజ్రాక్షుడు సమనోత్సాహమున । వచ్చినరానీ, మత్తేమై
నగానీ ॥యో॥
(పిమ్మట నాయునివెంటబెట్టుకొని పార్థుడగుదేర)

ధర్మ—అజుఁడనాలోకించి.

చ. తలపగ కాలకేమిము; నాపులు సమములు వేళలు
క్షుల నదలిండువేళ స్మరసూడనునో ననిసేయువేళల
గలకలనాడు తాపముఖ బహుబ్ధినిగ్రుంకబోవు క
ల్వలచెలిచాక్షి నప్పు గనుపట్టెను కారణమేమి తమ్ముచా.

అర్జు—

శ క యథాణం - త్రిపుట

- 1 ఏనునివిన్నవి తునో పెద్దన్నయ్య ॥యో॥
- 2 సోమనాశప్రదీపా! సునాణిలాపా! సూత్రతాలాప ॥యో॥
- 3 భయూతుగుడై నచ్చి గయు నపిజయూ! కావ్యనిశరణనే ।
దయారసముబూని తెలియక యా! భయమిచ్చితిని మఱింద
త । నయిందబుకొనించి యాగయు । బయమపురికినంప
ప్రబోనజేసెంట ॥యో॥
- 4 ఆశన రీతిజేయక విడ । సోన నపయశముచే

కూడును బాలాశీలేలిన । వాడు మనకు బాలమేలుజేసి
నాకుకానినోడ ముముసో । రాజన గృతఘ్నులమనుచుసె
దోడ జనము । తెల్ల మనల ననుకొనరె ॥యో॥

ధర్మ—

అనందభైరవి - త్రిపుట

- 1 ఎంతటిమోసమయ్యెనున । కేమి యోచనోటకట ॥యో॥
- 2 మంతయునజెప్పుకుండి శరణు । జొచ్చెనా? గయు ॥యో॥
- 3 సంగతి నరయకుండ నెట్లు । శరణమిచ్చితిని తన్ను
ప్రింగునది తామ్రింగునది । రెంటినరయకుండగ వ్యవహ
రింతురా? లోకులు కటకటా ॥యో॥

4 కురునాయకుండు మాకెన్ని యె. గులు దలంచినగాని ।
హరిసత్కరుణగా । యుగగలదం శేచాలును
మరిగోపము లేదనుకొంటి । పరమహావక్తమున నేనుంటి ।
కరిపాశిత బాలాజీ । ప్రాపుమాకు నేటితో సరిహాతి ॥యెం॥

అర్జు—అన్నయ్యా! శేలియక శిరిణునిచ్చితిని. తుమింపుము. మతియు
రాజన్యల కారణజనగతుణము కరణవ్యసేదిదా?

సహ—సోదగులారా మించినదానికి జుగళుకవేల? మన భీమున్న నచ్చిన
పిమ్మట కార్యసాధన మారోచితము.

(అంత భీముడనుడెంచి యీసంగతివిని కొంతచింతించి)

భీము—అన్నయ్యా మీరెరుగనిధర్మము లేవి? మనకు బ్రాణమిత్రు
డను వారా ముఖము మీది నుంచినాడు.

ధర్మ—శమ్ముచా భీమచన్న ! వేరొకవిచారముగాను.

1 తొ. మనచేతనెడ గుండుకు ఖాండవ । మనము ముంటగల్గించె
మనకు ముందువలనచిత్రతరమగు । మనమునుసభసెప్పించె

1 మనచేతనెడ యలరాజసూయ । మహాధ్వరము జేయించె
మనయాలి కి బట్టలనిడి సభలో । మనము సారక్షించె.

వ. కనుక నట్టిపరమాపుండగు మాధవునితో గియ్యమునకు
సమ్మతించుటెట్లు? గయ్యసిచ్చినానికినిద, పరలోకహానికిలుగకిమాన
పు. ఈయకున్న విశ్వోతేషాతుకులని యిందుగు. ముందు నయ్యవేరుకి
గొయ్యి యనునట్లున్నా.

భీము—అన్నయ్యా! పార్థుడు శేలియక జేసెనని తానెఱుగడా? మాధ
వుండు తుమింపక గియ్యమునకునచ్చిన దాని పిందార్హుండగు
ను. మనము ధర్మంబువిడువకూడదు. మతియు,

1 తొ॥ బలకిష్టముల సాయమున బాండవులు । భాసించుండరిగాని
బలహీనుల రణభీరులంచు చెడు । హనుకిగలదిలవైని

2 ఈయెడ రంగస్థలమున గృష్ణున । కెదురునిచ్చినమరంబు
జేయబూనకుంటిమేని జగతి । న్నాయునా మపయశంబు.

చ॥ కాపున యద్ధమేకతేవ్యము. అన్నయ్యామీయుద్దేశ మీమి?

ధర్మ—తమ్ముడా భీమన్న! నీవుచెప్పినది నిజమే. మరియు

గీ॥ హరికి గ మునియ్య పాండవులంతవాని

నయవిరుద్ధులుగా నాకు నపచిరము

మనల నుపమానముగ జెప్పి మనుజు ల్గరి

మముగ నటింపుత్రు కాపున మనము ధర్మ

మూచుటయె న్యాయ మేది యెఱుంగుగా॥

భీము—అగ్గునా! నియభిప్రాయమేమి?

అగ్గు— అన్నలారా మీరెందుగని ధర్మములుగలవా? శౌ.. క్రిమిచి

నాసరి. లేదా పలుమాటలు

ధర్మ— నకుల సహదేవులారా మీయుద్దేశము తెల్పి?

నకు, సహ—అగ్గిజలారా!

గీ. దేవతలు తర్పు బుధుల శోధి తురనును

మహిని సామకకలదు గిమిధపుండు

మనల నరయంగి నొచి యామాక్షి నట్లు

దల వహించినయట్లుల దలచినము॥

చ॥ కాపున యద్ధమే కతేవ్యము గయుని పిడువవలగు.

ధర్మ—తమ్ములారా! నాయ ద్వైతము నకు సరిపోవునట్లు పట్కితిరి.

నార—నందనందనా! అర్జునుండు గయున కభయంబిచ్చెను.

వాసు—మామండ్రా! నాప్రాణుల తుండగు విజయుండు నాప్రతినివని

యభయంబిచ్చెనా? చిత్రముగనున్నది అయిన గయునివిడుపు

డని వతేమానము పెదను. పమ్మట పునేమంగురో దానినిబట్టి

వ్యవహరింతును (అని యుద్ధములమున నారద ధాతేరా

ఘ్రిల సందియములు నివారణ జేయదలచి)

వాసు—అక్రూరా! ద్వైతపనంబునంగల పాండవులను

బేనూర్ - ఆది

1 అనుమా మనమునుమా ||మాను||

2 చనుదెంచి నానోడ | జగదను పాండవుల ||మాను||

3 అనుగుబుగునుని | మునుము నెంచిత నా

భువప్రతివిని గయనిరక్షితునని

ధనండుయు డధియమునిచ్చిట్లు | వినియుంటని తనకునిట్టిపట్టు

చనదని నరుచకు బుదిమప్పు | శమనతియుకు నచ్చజెప్పి

తనసంగతి పెరినానిసంగతి | గనిపెట్టికయే శావనగర్వి

బునదృఢుట శలభానలసామ్య | మృగతి జనుగు పాలితి బాలాజి

అనైరము

||మాను||

అక్రూ—దేవకీగృహస్థుక్తిని జ్ఞాపలా ! పిత్రము (అని సుభద్రాసహి
తుండై చని ద్వైతివనంబున అయికి వర్ణశాలలో సుభద్ర
నుంచి పాండవులపాలికింబోయి)

ధర్మ—అక్రూరా! నిన్నుబాచినంత మానానిందరజాచినట్టులయ్యెను

పీల్వా - ఆది.

1 నేమముగ నున్నాడ ? శీఘ్రముగజెప్పుమ ||సీమ||

2 కోమలదేహుడు | వేణుగోపాలుడగు మాబావ ||సీమ||

3 తాలపాదపాంకుడు మీ | దప్పుల మాసాభద్రుడు

బాలాజిదయవల్ల సత్య | భామూదిరాశిని సమై ||సీమ||

అక్రూ—అదిగూ తేమముగా నేమిన్నాడు.

ధర్మ—అక్రూరా! ఇట్లువచ్చుట గారణమేమి ?

అక్రూ—

కిల్వాణి - ఆది

1 మీనోడదెల్పును నె నానందనందనుడు ||మీ||

2 మీతన్ముడొకపి | కేతను మందలింపుమని ||మీ||

3 నెయ్యంపుబుడగు | లయ్యగిడి

కయ్యముకొరకై | కాలుదువ్వగూడదనుచు ||మీ||

4 అతడు చేసినట్టి మేలుమరువక ! బలితుండగు గాయని విడిచిపెట్టు
ట బుచ్చితోబాదు గాకున్న ను యుద్ధక్షేత్రేకిగదలునుచు చాణాడీ॥

వ. ఇట్టిచుపానీయుడు మిమ్ము భాగ్యంతులయె చాలు. ననుదీయక
గయునివిడుపుడు. సమ్యక్తింపనియెడల మీమీయభిప్రాయములను శ్రీ
కరణశుద్ధిగా వెల్లడింపుడు. పెక్కుమూలలు నలను.

ధర్మ-చెప్పటకేమున్నది? నానుదేవుల! నాపాపములుగావిన్నవింపుము.

సీ. అతడునాకన్న చిన్నాటచే క్రమేక్కు, కూడకుం బ్రతిచూలుకొంటి
ననుము । తింసకొనుట పాపమునబాధనుతుల పృథ్వీ యశోధ
నుల గవించెననుము । అభయమిచ్చిన గయు నప్పించినట్లెక, నను
ధర్మ నడకీక చ్చునుము । బ ధులనడకీతికచాలు గావించుట
తనపంటివాకి నెగనెదనుము ।

గీ. నందనూనున కడగన్మృతవారనునుము

పెద్దవానిమాటలు గావించువుమరుము

కవ్వశయొనన్పు తప్పిదొక్కటియె యనుము

పార్థుక్షేమించి గయుని గాపాడుచునుము.

భీము—అక్రూరా! నాపాపములుగా విన్నవింపుము.

సీ. చక్రానలజ్వాల నైపకీధుర్వాసు, డర్శింపమానితో నన్నమాట
ఖలుజరాసంధునాడపాలుసేయక, మున్న నాభిడదానన్నమాట
రాజసూయమహాధ్వరము సేయబూసకొన్నపుమాన నన్నమాట
పురుషోత్తమానాకుబుత్రభీతిము బెట్టు, మరచేడగు భూతాన్నమాట
గీ. రీతి మరువక నడచుట నీతీయచుచు

తా నెఱుంగని ధర్మముల్లానమనుము

గయునివిడచిన నడకీతికచాలునుము

కరణచే గయు పార్థులగాపునునుము.

అర్జు—నా పాపములుగా విన్నవింపుము.

ఝంఝూటి—రూపకము.

- 1 బావగారిపాదములకు । వందనమునుము
శేవలదేవుడని యెఱి । గినదేయనుము || బావ ||
- 2 మాకు జేసినట్టిమేలు । మఱున లేదనుము
రాకొలమున బుట్టినవా । రము మేమనుము || బావ ||
- 3 ధర్మసేరుధంపుమాట । దల పెట్టనునుము
సర్వలహృదయండగు గయ । విడువనునుము || బా ||
- 4 రోసనుమాని । దూరమా లోచింపుమనుము
దాస బాలాజివరనుని । గయ యుంపునునుము || బా ||

నకు—

నవగోష్ఠి—ఆది.

- 1 తగద తగదనుము । తననాటివానికి
- 2 సుగుణుడొగయనిపై । కగబూనియుండుట
- 3 గగనపథమునందు । గమనిపు చాగియుడు
దిగువను జూడకుం । డగ నమ్మనుమియగ
ఖగగమనుడు సర్వజ్ఞుడయ్య నాగియుడు నిరపరాధియనక
లోకులునిగుదురిన్పు శంకయైనలొయె । పగివిహించు ।
ఘోరప్రతిపక్షేయుట || తగ ||
- తనభక్తుడుగియు డున్ననుడు తనబంధుడు
వనజాక్షునకు బెరి । వారి లెవ్వరిందులో
తాబ్రతిజ్ఞజేసినట్ట దెలియక । ధనంజయుం డభయమిచ్చె
గియునకు బసిబూని స్వల్ప కార్యమునకై । పదమూపై
నూనుట బాలాజీకి || దగ ||

సహ—గీ. సోదరులయభిప్రాయమే నాదియనుము

విశ్వమయు డాలెడనుమాట విశదమనుము

జగతి మేమెత్తినది నరజన్మమరుము
యేదియెటులైన దనదే ప్రసాదమనుము.

వ. మఱియు నీచేరు సార్థకమగునటుల నచ్చశెప్పభారమునది

అక్రూ—నరీసా మీ గానతీచ్చిన జెటంగున విన్నవించు. (పార్థునివంకి
జూచి) అర్జునా! ముఖద్రాదేహి నీకైనిరీక్షింపుచున్నది.

అర్జు—అటులనా! వచ్చెద (అని నచ్చి ముఖద్రాదేహికించి)

సీ. ఘోరకౌశాయగప్తివగీతి నెర్రది, సూక్ష్మగ్రన్థిన కచపాళికోడ
పసిడిబామ్మరు మసిపట్టినభాతి మా, సినబట్టిన మన్న తమపుకోడ
జడముననుడి వెల్వడినతామరచంద, మునముచ్చకొన్న నెమ్మొగముకోడ
తమ్మిజెమ్మలమీద మమ్మెదల్వాలిన, గతిమన్నయరమోక్షుకనులకోడ
గీ. నున్న నినుజూడనయ్యో నాకన్నులెంత
కోసమొనరించెనో హరికోడబుట్టి
పాండుభూజాని కోడలవై మదీయ
భార్యవై యిట్టులుండగవలసినచ్చె.

సుభ— జీవితేశా! దైవవైకరీత్యమునకు మనమేమి చేయగలము. నా
నినిత్తమై చింతింపవలెను. మఱియు నక్రూరుని ముఖంబున
మాయన్న గారంపిన సుదేశమా కనియుంటిరిగద?

అర్జు—ఆ, వినియుంటిరి. నీవువచ్చినదెందులకు?

సుభ— కాఫి—అది.

1 నామనవి నేడుచిత్తగి పును గుణధామ దీపి దూరమాలోచిం
పును ఘన శ్యామునితో నయ్యముగానింపును కినుకి | జంపి
మన కులముద్ధాపును ప్రియ ||నా||

2 దయ నన్న గావించినమేలు మదిదలచినదుచుటడిపీలువందగయు
నిచ్చిన సిందలపాలు కా | గలరనియెంచిరిగాబోలుప్రియ||నా||

3 మేరలేనిప్రేమతో నాసోదరుడు! మీయిడుమ లగింపలేద

యపకారముజేసిన నానిమీద గత్తి । గట్టిన నపయశమురాద
ప్రియ ॥నా॥

4 రంగడైన నందరికి హితముగ నడు । వంగలజ్జెపస్త్రుతిముమన
సంతతియొచ్చుచుట లుచినము । కడు చూపుట తెల్పితి నా
మతిము ప్రియ ॥నా॥

5 ఆలకింపుడు నాచూటలనెట్లకనున గాలాశీశో బోగుదలపెట్లక
గుణాల విడుదయని శేషట్లకనే । జెప్పలేదిప్పుడు మీపయి
గట్లక ప్రియ ॥నా మ॥

అర్జు —

కల్యాణి—ఆది.

1 ఇంత తెలివి శేట సీకుగలదని యేకలుగనైతి సుభద్రా! ॥ఇ॥

2 కాంతలకు నప్పటివిగిట్టివై । గల్గవేమ నేకలుగనిరియా ॥ఇ॥

3 వరసాఖ్యయొచ్చింపఁ ద్రవ్వె । ఫలముగోరితివిగాని
యగయ్యైతిగింక మగనిజేమ । బభూవుచిచ్చిననాని
వెఱచి పగ నానికిచ్చె గాలుని । వీటికిజనరే? మానని
నరికతులకుబుద్ధి నెప్పువారలు! నాతులా? చెప్పినవిసీతులా? ॥ఇ॥

4 నయపద్ధతివిడనాడి పా డవును । నడిచిరంచుటగాకు భూవ
లయమున నపయశమురాకపోకు గా । లాజీ వరకునకుమూపై
దయలేకయె - యట్టిపట్టు । దలవహించె సీకు గల
దయకుసంతసిచితి నేదియెట్లయనహానిజడియగయనివిడువ! ॥ఇ॥

(ఇట్లన నేమియు ననలేని స్వస్థానమునకు జేరె)

వాసు — అక్రూరా! పాండవులనుఖులైయున్నారా?

బల — జేమనమాచారములకేమి.

1 నా॥ ఉన్నాడా? గయనుదైవతనము । నొప్పుగ నాళ్ళనిచెంత
గన్నారా? నిన్నాదరమున నలకొం షేయలు గుణవంత

2 విషయముతోజెప్పిన నీమాటలు । వీరులొగ్గినిన్నారా?

3 కనికరముమాని మాపగతుండగు । గయుని విడుతు మన్నారా?

అక్రూ—సీ॥ గయనిచ్చియ పకీతిగాన లేము నొలితప్పు, ఓమియింపుమని
యె నాశేచునజూడు! అభయమిచ్చుటమహా సుభమని నావనీ,
ద్వినవిగ్యమే యు కెయనిలజూడు । ధర్మంబువిడిచి శుద్ధవంశం
బునకుగళం, కమి నెట్టన కెట్లనంగ ధ్వజుడు స్వల్పకార్యమన
కై పగబూనియుండుట. తనకుగూడదని వ, ల్కనకులుండు
గీ॥ అగ్రజల యభిప్రాయంబు ననుసరించి
నడుచుటయె విధియని కనిష్ఠుడు నచించి
నాడు గడుదూరముగ యోచన మొనరించి
యశముగొను చిత్తి సరిగని వ్యవహరించి॥

బల—

కళ్యాణి—చూపకము.

- 1 వింటివా? తమ్ముడ ! ॥వింటి॥
- 2 తుంటునులగు పాండును! తుంపిం సందేశము ॥వింటి॥
- 3 ఎవరికి దాయలనుగూర్చి । యీ రాజ్యమాయదలచితి న్నా
యెనరిని ధర్మవర్తనులని యెన్ని మేలు జేసితిన్
యెనరిని బ్రాణసములుగా । కెదితిన్ బాలాజుదా
సవరదాయ ! యట్టిపాపపులు మనకు బగనారైరి ॥వింటి॥

వాసు—ఎంతచిత్ర మొత్తచిత్రము! మహాపకారము జూపించిన నా
కే యెగుతలంచిరి.

సాత్య—అన్నయ్యా! మీ కెగ్గుదలంబువాకు మేలంద లేరు.

వాసు—అమ్మాయీ సుభద్ర! నీకుగని యభిమానముజూచితివా?

సుభ—

నవనో—అది.

- 1 అన్నా! పినుమా! పిన్న ప మొక్కటి ॥అన్నా॥
- 2 ఎన్నరానికగుదార సహృదయుడ! నీవచిని నేవేడుకొంటిన్ ॥అ॥
- 3 నామొగమైననాచి నరుని గరుణింపుమో ॥అన్నా॥
- 4 వానోటిపాలు దుడిచి! నన్ను ముగ్ధుగ బెంచి
యానరునకుగూర్చి । నట్టివాడ వీవెకా

తా న్మనస్వికట్టి మంది కార్యము! దనచేతులతో గాఢచేసిన
జ్ఞానమనిది చుటగలదో! యన్నా! నీకట్టికితే వలదో! అన్నా॥

- 5 కోపయాశమబ్బుసని యాలోచించిరిగాని
కపటవృత్తిని నెన్ను | గదియువాడే? పోయె
నెవధమలనానెక సుపుకు కును | స్వప్నస్వల్పము మేనయత్త ిడ్డల
నెవ స్వస్థకకాపాదుము పిన్నుటనిగాని పాలితకాలాత్ ॥చా॥

వాసు—

ఖమాచి—రూపకము.

- 1 చాలును పోపొమ్మనుభద్రా! తనుకానికే జరిగెద్రచాలో ॥చా॥
2 శూలికి డ బోరినట్టి శూరుడగాను ఖలు
కొలకేయును జరిపెన | ఘనుడగాను మఃఖమునొకను ధృతి
నానుచాలో ॥చా॥
3 గొల్లవాని పాలుద్రావి గోస్థుని దానిగాయును
పిల్లనగ్రోలుకొనట్టి | నల్లవాడు నే నెరుగు
వెల్లనాపజులొట్టి | బల్లికొండనే?
నల్లగానువినము నే! వెల్లభుని సత్తునుము ॥చా॥
4 మూటవినుము దనకుమేనమఱుగినో మాకతెప్పు
కిరికినిను సమకూర్పుట రెండనతెప్పు
సాటివారలనును | చిన్ననాలుకొడ చెలిమిజేసి
బోటీ! మేలొనరించుట మూడివతెప్పు పొర
పాటున నే చోప్పున! బాలాశీ జేసె తెప్పు
పార్థుని యెప్పు! తమియింపు మనుచు నేప్పు ॥చా॥

గీ॥ మగినిక్షేమంబు గోరుట మానవతుల

నైజమే నిన్ను దూరుట నాదితెప్పు

మున్నగావచ్చు వీనులకన్న వెనుక

నచ్చుకొమ్మలు వాడిగావా? సుభద్ర॥

లీలి—

నవరోజు—రూపకము.

- 1 నల్లమామా! నల్లమామా॥

॥నల్ల॥

2 తల్లి మొగ్గున జూచి | తండ్రిని గాపాడుమో || తల్లి ||

3 నీతి తప్పిన వారలని | భూలము దప
ఖ్యాతి నచ్చుననుచు | భీతిని తీరిని తీసిరి
నీతో బోరాడ రెప్పుడు వాని | నిండలను భయపడుచున్నాను
జగత్తుతా! నిన్నే కమ్మనారము మేను దరము
నీవారము పాలితి బాలాజీ! నిదేభారము
(బల వాముల వారి జూచి)

5 శెల్ల మామా! శెల్ల మామా

6 తల్లి మొగ్గున జూచి | తండ్రిని గాపాడుమో || తల్లి ||

బాల—అభిమన్యూ!

ఉ! క్రిష్ణుని కట్టి కష్టముల గాచియు వత్త కుమారులందు
నమ్మిన పాపములనులనై జము కట్టి శెల్లను కమ్మనో
సొమ్మక సొమ్మవానికు బుట్టి పాపపువక్కులకు నా
కుమ్మరి వాని మానమునకు జన నిర్తన చెంబులును నే?

(ఇట్లు తిరస్కరింపబడి సుభద్ర కుమారుని గోడ్డొ పిప్పించుండ)

సుక్తి—అమా! సుభద్రాదేవి! నీ కుమారు చిన్న బోలుటకు గారణమేమి?

సుభ—ను! నది నా! యేమని విన్నవించు విను సప్రాణేశుడా క్రీడిపై
మది నల్కరిగొని యున్న వాతెడిసి వే మానున్న దట్టించిన
పదపద్మంబుల బట్టి కాపురును ద్రావర్ధి ప గ్రూధాత్ముడై
పదమరుచున్న ను మార వచ్చితిని నా ప్రారబ్ధ మెల్లున్నదో

సుక్తి— పోడి—త్రీపుట.

ఇంత కాలం జీతం పనేల నె || సుత ||

కాతునితోడ దెల్పి నివ తిరీర్చెద నె సుభద్రని || విత ||

బాలాజీదీపావళుడో || బాలగోపాలుని

యూలిన నేనుండగ | సాపాలిటిమాట చెల్లించడ

ప్రీతిగీచినట్టిగీటు మీఱిన వారలుగలరే నీ పెఱుగ
వె లతాంగినారీజన లోలుండగుమీయన్న యనగ నెంత! ము॥

సుభ—ఎది నా! నీదేభారము (అని చవియె)

నాను—నీ. అరకల్గరుసజాడనగు లేనగవుతోడ, వేడ్కబుట్టి చెడిచూ
డ్కతోడ! అగపడి యగపడవట్టి కాటుకతోడ, భూమధ్య
మన జక్కబాట్టితోడ! నెమలికత్తుకరంగునగు కంచుకము
తోడ, చెంగావి క్రాంబట్టుచీరతోడ! అందెచెప్పుడు లీను మం
దయానముతోడ, సాగుసుకుందగుకుల్కు నగలతోడ

గీ. తనువుతో బుట్టినట్టి నెత్తావితోడ
చూడదగినట్టి యనయవస్థుతోడ
భ్రాంతి గలిగింపగల నెయ్యూరిమిలతోడ
రాగ గడుసంతరించు రోజనదన.

సుక్తి—(పైలసగ్గుకొనుచు) మీతో నెకి సంగిటివిన్న వింప నరుదెంచితివి

నాను—చెప్పబూనుకొన్న యంశ మేది.

రుక్మ— హి॥తోడి — అరి.

1 చాళుచాళుమానుమో నాప్రియ॥	చా॥
2 నాలప్రాయమునండి భవత్యృపసంపాదించి
కాలముద్రోయి మీనావలగారా? నాప్రియ॥	చా॥
3 నిరపరాధుడా గయ! దరయసి స్వేదహయు
డెఱుగక శరణమిచ్చె మానుమో నాప్రియ॥	చా॥
4 తోయదశ్యామా నేను! నాయామబిడ్డతోమ
కుయ్యాలింపగ లేక వచ్చితి నాప్రియ॥	చా॥
5 మగను మగువముద్దు మాట చెల్లించుటకద్దు
సగధరి నాముద్దు చెల్లింపుమో నాప్రియ॥	-
6 తగదు తగదు పట్టుదల బాలాజీ నీతో డబుట్టు
మొగమైనజూచి కిస్కమానుమో నాప్రియ॥	చా॥

వాసు—

కాశీ - ఆది.

1 పదవే చాలుచాల్ రుక్మిణీ! పద॥

1 మద వేదండయానా! జాణా॥ పద॥

3 మదయాన! చేసికట్టిమేలు । మూచిక్రీడి శ్రీ దమిదెఱుంగి
పందగయుని గానకలచెవలయు! మునుడెఱుగఁచునోనూచెవ॥

4 అల్లసభలోన బాలాజీచే । వందలకొరిగించునొకరికి
జెల్లెలనె గదా నిర్మమాలిన! చ్చిటివితిగల్గివీర్చి దగుచునని॥ పద॥

రుక్మి—దేవా! నన్ను చిట్టినను విజయుని గావుము.

వాసు—ఇందువిషయమై నిన్ను దిట్టకమాన; పార్థవికొట్టకమాన.

1. ౧॥ నీవగవులు నీచిత్ర చమాపులు । నీచెరుగుననకొనుటల్
నివేర్పులు నీకొక విషయములు । నిచెరుగుపునుకి వేటల్

2 ఏకాంతాలను మందెఱాని మఱి । యెక్కోటబసికిరాని
నికొనుటకు నున్నట్టెఱుంగుడ నీ యాని యోని చిత్రి

3 పురుషుల తగవులు ధన్యులు లంకె! పురుషావతరుల కేల
నరునితోడ కయ్యంబుమాన నీ! పనికి జనుమిలేళ॥

రుక్మి—గీ॥ తగుచునని వచ్చిందుకు గగధనుకు

ప్రేమ నిపాటిమాట జెల్లింపజానె
గజును వేసము లేవని యేకాంతచర్య
నడిసి పోవుట మగవాని నమ్మరాని॥

(అని చనియె నంత గృష్ణుడు రహస్యపూర్వము రాగ నొసన్న గొంచి)

ధర్మ—తమ్ములారా? శ్రీకృష్ణుడు సమరమునకు వచ్చుచున్నట్లున్నది.

అర్జు—పాండవాగ్రజా!

శ్రీరాగము - ఆది.

1 భయమేలా? నయశీల । గయవేల కగుణాలనాల॥ భయ॥

2 దయమాని బాలాజీవరదాసు । యద్ధమునకు వచ్చినగాని నేను॥

3 మూడుకనులవాని మొగ్గరింబు! నోడబుచ్చి కాలకే గుగర్వము
నూడ బెరికినట్టినియనుగూనైదోడుపార్థుండమికు॥ భయ॥

ధర్మ—తమ్ముడా! అర్జునా! యుద్ధమునకు సిద్ధముగా నున్నారము.

కృష్ణార్జునుల సంగము.

వాసు—అర్జునా! కాంభోజి - సూరకము.

1 దూరమాలోచింపుమా సార్థ॥ దూర॥

పోరువా... గోచరము మేలగునకు దూర॥

2 మఱచితి నీ పాపములు... మనకులవెలిమి దూర॥

3 శివునాలయాన గల్పింపని గర్వమున బహుంబునకు వచ్చితివి పశితవలన॥ దూర॥

4 కండుతి మొటనుజూచి కుట్టిపడ్డతిని చూడ... చూర॥

అర్జు—దేవా! శ్రీవిభు బలవంతుడనట కుట్టిపడ్డ లేనా
మనకుగల పూర్వమైత్రీ మఱువలేనా
రాజునగుని సమేనమఱచివగుట
మానజాలను క్షత్రధర్మము ముకుంద॥

వాసు—అర్జునా! నామేనత్తకు నారయడవయ్య నాచెల్లెలకు మగడవ
గుట వాఱచివయ్య నా ప్రమితుండవయిన నీకిత హరాచరణ
ము కతా వ్యమే? సమస్త జలనో నన్ను బరాధవినింపట
నీకువ్యాచారమే?

అర్జు—స్వామీ మీరెగురించితిలేను. నేను సమరోత్సాహముననుంటి
నో చిత్రాభిరస్వాంతుండనై యుంటినో సీవే యెఱుంగుదువు.

వాసు—కౌన నిర్నిమిత్తవైమునకు నిజవిచారము నీకుగల్గిన నింత
సాహసింతువా? బాల్యస్నేహితులమగు మన కిద్దరికింతి పగ
గలుటచే నొకం బాత్సర్యమునాచున్నది. నీహృదయధర్మము
నీలోకివిరుద్ధకార్యము లే చేప్పమిన్నవి. బలరామకృష్ణులు నీకు

దృఢప్రాయలుగా గోచరున్నారు. మేముగి తిగానిది
మైనను నీజానమహులము కానిపోయినుగా!

అర్జు—దేవా! యాదవ పాదపురుగుల నునిమిత్తవిరోధియనకే
లింకింపునున్న నీపృథ్వీకాలాపములచే నేలబాధించెదద?

వాసు—అయ్యో! బా! పాదకేతువైది? ఇదిను తెలుసు నెవ్వరు నీవు
తాపరాధమే. నాచేతియన తివరికు నుభద్రాక్రూరిలచే రా
యబారిమహి యెట్లగున సాధయ్యెద్యమని యిదిగిను నెవ్వ
మీంపక తుదకితిదెచ్చివీ. నేనిప్పును న్విహముగి బ్రహ్మాలి. నా
నెవ్వమునకియ్యకొనక కియ్యమునకు గాలులుపుదు శివు.

అర్జు—దేవా! నీవీదేవతలుగుల నయిదుగుదో పున బ్రహ్మల్లి క్షు
పుమని వలె మానమహిమను నును శక్తివలె.

వాసు—అయ్యో! నేనా క్షుని నాదేవత? నాదేవతనామో మాటలు
నీచెవికొట్టుట కష్టము

సేహగ - అది.

అయినగాని నేవది తు నాలకింపు గా

గయవీరవహున్న మేలుప్పుల కలునాన లితి జాలజవైమినిసప్త ||ను||

కొలుపునను నలద్రోసిది | కోకిలొచ్చును

గులుకునిగారపులులక్క | కొంపగా ప్పునాడు

ఖలులు భోజనమున విషము | గలిసిపెట్టునాడు

నిలిచిభీముచే జరాసంధు | నిజంపించునాడు

చెలికాడు మీకు పలుకరాని పగివానిగేడైనా దేదియె ||ట్లగు||

న. కృష్ణుని యవసరిమఃతీర్థనదని యుతని రాకరించినాడు. యెరు
దాటి పప్పుగాల్చినట్లయ్యె. నింత క్షత్వాసవిహీనుల యెటుగనైతే.

అర్జు—దేవా! నీవనేకోపకారములు చేసినవాట సత్యము. వానిని ద
లంచి మమ్ముదెప్పిన కార్యమేమి? మేము విశ్వాసము గలవార
మోలేదో లోకమెరుంగు. మఱియు బ్రస్తుతాంశ మాలోచిం
ప వలయు. నీరుపోయినపిదప గట్టుగట్టిన లాభమేమి?

వాసు—అద్దనా! శరీరమనిత్యము. మాటలేశాశ్వతము. ఉపకారము
లేన్నియోచేసిన నన్నిగతి నిగాకనించినచో పాండవులు విశ్వా
నఘానకుంబి నిందితులు గాన గయని విడువుము.

అద్ద—ఉ॥ మాటలుశాశ్వతము భాషలుమాదుటాచు వచ్చించినట్టి మీ
మేటిన్యూదూర్కులైనినమే యదిదబ్బరగాక; నేనుమో
మోటామున న్గయన్విడువ భూజనమాల మమునిందనేనులే
మాటికి పాండవుభావిధు కుమారులధర్మలటంబు కేకవా॥

ప. శృతిస్మృతము నిందకిన్న నధర్మాత్ముడనునింద గొప్పది.

వాసు—1 తో॥ ఆనీచుపిడివకున్న ముందు కురానున్న లాభమునున్న
వానుకీకతిగావింప దేని వాంఛలకు ప్రభుజేయు కునన్న
2 శ్రేయస్కాముడనైతివేని నేజెప్పినగతిజేసెనను
యాయానోనకి యుటివేనిముట్టిముములనేకములొదప్ప॥

అద్ద—1 తో॥ చనినారాగ్యులురాజులు భూచక్రమునుబాలించి
2 తో॥ పోయిరి వెంటనుమూటగట్టుకొని ద్రవ్యంబాజ్ఞించి
3 తో॥ తలపధిగార్తాకాగ్యాచరణమునను గలిగినపాపము
కలదేభూనలకుంబేతెడి చక్రపతికొనుననిజమ్ము॥

వాసు—అనాహా! నీవంతధర్మమార్గానువర్తింపి నే నధర్మపరుడనా ?
మానీగ్రహలకిన్న విరాగివలె నెన్నట్టుచున్నావు. అంతరాజ్యభో
గేచ్ఛలేనప్పడు రాజసూయమహాధ్వరము జేయబూనినప్పుడు
రాజన్యలజంపనేల? వారిధనరాజ్యంబులుగొననేల? ఆమాటల
కేమి నాకపకారమొనర్చువాడు నీకపకారముజేసినట్టుగాదా?
నాకవమానమువాటిల్లినప్పుడు నీకుగల్గినట్టుగాదా? నీకార్యము
లుసంవిగానంది నడుచుచున్న నీవిల్లు నేయందగునా ? గాన
గయని విడువుము.

అద్ద—దేవా! నీవానతిచ్చినదంతయు నిజము కాని యధర్మఫలమబ్బు
నను వెరపునాయుల్లమున నల్లుకొని యున్నది. మఱియు

సీ॥ ఆశితప్పుటదోసమనికదా త్రైశంగు, డలమాలసేవకుండయ్యెనాను
 ఆశితప్పుటదోసమనికదా నిలిమేరు, విచ్చిమాసముసమ్మిచేనాను
 ఆశితప్పుటదోసమనికదా దిశెందు, దవకిదనపుత్రు నాపెనాను
 ఆశితప్పుటదోసమనికదా బలిచెడి, నతిరాజ్య బెల్ల వదలెనాను
 గీ॥ దూరిమె చురు మా మున్నగారు దప్ప

నాడతేకయె యడపులకరినారు

నీవెటుంగనిదెద్ది నాభావమరయ

కదిపిచూచుచునుంటివా కమలనాభ॥

వాసు—అర్జునా! నేనెన్ని వేటంగుల బెప్పినను పట్టినపట్టు విడువకుం
 టివి. నేనెవ్వరినని తలంచితివి. చూడము (అని విశ్వరూపంబు
 ను తాల్చిచూచి)

అర్జు— నాదనామక్రియ - ఆది.

1 తేనించెను నాజన్మనకు

॥తరి॥

2 పరమాత్ముని దివ్యరూపంబుగంటి

3 సదాసంయమింద్ర హృష్టివాసుకా । సకలామరదాఃఖచయ ని
 రాసుకా । ఏదాసందరూపుకా బీ. బాలాశీవరచునిగంటి నేను॥త॥

వాసు—అర్జునా! ఇంకినెచ గయుని విడిచెదవా?

అర్జు—కిం! పావన పాండుకులంబున

నాశీర్భవమై కగత్రయ బేలెడి నీ

నావిరి నెచ్చెల్లినై నే

గావింపగజాల నేడకార్యముజావా॥

వాసు—నానుది చూపుటయు సనర్థమే తేచ్చెనా?

అర్జు—దేవా! చతుర్థ భువనాధారుడవు

1 తే॥ నీదివ్యతేజమాలోకింపగ సేధన్యుడనైతనిజావా

యోదయానిధి! నిన్నుదిరింపగ నూహగల్గియున్నదిదేవ॥

వాసు—అర్జునా! గర్వాధకారము నీకిన్నులం గప్పట నిట్లనుచుంటి
 వి. నన్ను గెల్వగలవా?

అర్జు—దేవా! జయాపజయము తెవరు స్థిరపరిచగలరు

1 తా॥ పోరునను నేగలిచినట్లును జారగొందునుతరకీర్తి॥

వీరస్వర్గమైనగొ దునఁగో జాలిన సాగుహృదయవర్తి॥

వాసు—ఓకృతిఘ్నుడా! నివాపద్భాధపుండవని నమ్మి సమూలయ్యున
శారవులతో సిహారణవైరము దెచ్చుకుంటి నీవిగతహాడవని
యెరింగిన నే జాగరూకతగ నుండును.

అర్జు—దేవా! మించిపోలేదు జాగ్రతిగ నుండ నలచుకొన్న చుండ
వచ్చును.

వాసు—మూఁగుడా! నీమర్వినయప్రసంగము లావలగట్టిపెట్టుము నీపు
నాకు బాధపుడల్పకాపు, నీముఖముజూడ దుగిత మొదపు నా
నలకుం బొమ్ము (అని కాళ్ళదన్న)

అర్జు—సీ॥ వసుధతో బలిచక్రనితిన కాన్యుండు, తలమీద నెద్దానిదా
ల్పినారొ । జనకాస్థిరాజులు దినయల పెండ్లిచేసెడివేళ నె
ద్దాని గడిగినారొ । తిరుపెండ్లివేళ సీతారమాకాంతిలుక
డగంట నెద్దాని గాంచినారొ । యతిధర్మపత్ని వియద్గతి
లెద్దాని, సంకర్షమున గీతిన సంపినారొ

గీ॥ అట్టిసీమృదుపాదాబ్జ మనులచరిత

రాతిగీతనున్న నాశరీరమననంటి

నవసయండును గావున నాకొసంగు

మొత్తెదను నేడు శ్రీరమాచిత్రలోల॥

వాసు—ఓరిమూఁగుడా! గోషలజ్జాకరాక్రమహీనుండవై పాదముత్తెద
నిమ్మంటిని ఇదియా నీపొరుషము.

నాటకురంజ—రూపకము

వాసు—నాయెగులసల్వలేపు నెరి॥ నాయకాధమాపో ॥నా॥

కాయజారివనుకొంటివో । కానుకాను పోపో ॥నా॥

అర్జు—నీజనంగ నెంత నవనీతి తస్కరాపోపో ॥నీ॥

అవులగాయటగా దలయాడుదాని జంపుటగాదు ॥నీ॥

వాసు—సగమామదియగు హనుదాసంగిన యస్త్రములనన్ని
పగవహించి రాబోకు! బవరమునకు పో పో! నా!

అర్జు—సగమామదియయ్యు హనుదాసంగినను నిపువ్వు
ముగ స్త్రీయపుష్పవైసత్తుడు జరిగినసంగతు లె
ల్ల గళింపగ చేల నిమగ్తిని నెరుగుగు నిమం
డగు సరకాసురుడని నన్నునుకూటివికాబోలు|| ఏ||

వాసు—అటులనుకొనలేను సభా! గుటిలాలక కోకలొల్ప
మిటుమిటుబాదుచు నూరకుగడుట యనుకొనిగాని|| నా||

అర్జు—న్యాయమునకు నుపబడి | యులెయుంటినిగాని
మాయాన్యవాసాతమున మామగగిమిగచు పోపో|| ఏ||

వాసు—అలకౌరవవీరులు గాజుధరింపలేను నా
నలుచేతులతోనిపు | నలియకతెప్పిగుకొనుము|| నా||

అర్జు—గోపీలను కాగలిగి | నోయల సురక్షింప
నిపాణేచతుస్కంధు పడికివచ్చునప్పుడైన
నిపాగుని రంగుల్లవ | సిగింప లేవు శాలా
జీపాలా! శారినమ్ము | కాపాడుకొమ్ము పోపో|| ఏ||

వాసు—(కోపముతో) ఏమేమీ ఇట్లుక్రూరముర్యాదుపై నడిగుచు
న్న నిశకిరముషపై మదీయచక్రమున తెరజేసెదగాచికొమ్ము

అర్జు—నిచక్రసమముగు గా డేవమున్నది.

వాసు—(నవ్వుచు)బ్రహ్మూర్ధుడా! జతువుల సంతపుష్ప కిరాతుని
చంద్రబున విల్లుచేబూసిన మాత్రమ్మున నెనోకి భయముకలు
గుచు.

అర్జు—బావా? నేగిరాతుడను. నిపు గారడివిద్యలవాడవు. గనుక నే
గారడివాసిచేతనుగు పెనమువంటి చక్రమునుబట్టి నిపుచు, హా
లికుని తెఱుగున నాగలిమూపునవైచి తిగుగుమాయన్న బల
రాముడునునా నాకు వెఱపుగలిగించువా??

వాసు—చుట్టడా!లోకపూజ్యుండగు నాసోదరునిదూరుచుంటివి నిజము

క. మానడు జూదంబాడుట

మానడు మా యన్న పిరికిమాటలు పార్థా

అర్జు — మానడు మదిరాపానము

మానడు మాయన్న పాపమార్గము గృహా॥

వ. చిరసహవాసముజేసియు గళ్ళ పద్మసౌంధ్యమును గ్రహింపజాల
నట్లు చిరపరిచితుడవయ్య నీవు మదీయ సోదరుల యైకమిత్య
మెరుంగవైతివి. మాకెన్నడు మీరు సాటిగారు.

వాసు—అర్జునా! నిజము. నిజము.

బేహగ్ - ఆది

1 చాలుచాలుపోపో మీపసందుదెలిసెరా॥ చా॥

2 సూలనాడెదనా నన్ను దులుచా॥ మీరిందకు నిలువ యోలగ
మున జెలువవలువ॥ లోకవ మీశౌర్యంబెలుబోయె॥ చా॥

3 కూడుగడ్డలేక చిచ్చమెత్తుట॥ నాడువారిచే జీవాల్లుబడుట
వేడుక జెడియడపులబడిదుంపల॥ నూడబెరికిపండులగతిమెక్కుట
పాడిదప్పిపాలితబాలాజీ॥ పాదంబులపై నెఱుగుట మీసై
గోడులేపురొక్క దానిగూడుట॥ నూడగమీకేతగు నెవరికగు॥ చా॥

అర్జు—దేవా! నీవనునది నిజము.

సీ. ఇతరులదరి చిచ్చమెత్తియుంటిమిగాని, చెనటిరక్తినుని యూచింపలే
దు॥ అన్నములేకున్న సత్వెయుంటిమిగాని, కోరియుచ్చిష్టంబు గుడు
వలేదు॥ మగుచలుపొమ్మన్న మఱలియుంటిమిగాని, తెఱవకాల్తాపు
లదినుటలేకు॥ బట్టలేమిని నేల బవళించితిమిగాని, సతులచీరెలుగొని
చనుటలేదు॥ నుంపలదిని పొట్ట నింపుకొంటిమిగాని, పందిచేష్టలు
మాకుబట్టలేదు॥ కారుకానలలోన గనునించితిమిగాని, యింతిక్రై
యెలుగెత్తి యేడ్వలేదు॥ దైవపాదములమెత్త దలకొంటిమిగాని,
నిరుపేదపాదముల్ నిమరలేదు॥ జననియానతిద్రోయ జాలమైతిమి
గాని, తల్లికుత్తుకబట్టి తఱుగలేదు.

గీ. కూపమందున మరు మీనకూర్మములకు
కానదిరుగాడు వంది సింగంబులకును
చులుకనైయు. డ పట్టణంబులవసించు
ససులు నిందించు బ్రహ్మ నందతనయ॥

వాసు—ఓయవివేకి! నీనొకప్పుడు యువకారము లన్నియు నీద్యేషబుద్ధి
శత సహకారము తెట్లమ్మోనో నాలీలలు నీకు దుర్మయములట్ల
దోచినవి. వేయే యిది విడవతలంపు కలదా? లేదా?

అర్జు—విడువను.

సు—అర్జునా! ఇదిగో నాప్రతీనవినుము
గీ॥ నేనె స్వలోక కర్మాణుడౌల
యము లొనర్చు కలికానాథుడేని
నాసురర్యసమ్ము సగ్నివై నందనా
నిన్ను శారినించు నేనుచూడు॥

అర్జు—చూడరా! నాప్రతీన వినుము.

గీ॥ ఉత్తమశ్రీకి జనియించియుంటి నేని
న్యాయాలనుసరిమ్ముండవైతి నేని
నీపదమ్ములసమ్మితిచేసి నేడు
విముద ముదవించు నా యంబకములుశౌరి॥

వాసు—అర్జునా! నీపని సరి.

అర్జు—చూడరా! కడతేరితివి. (అని పాశుపతాస్త్రంబుజానుండును
హరి చక్రంబును బట్టుకొని యొకరిమీద నొకరు బ్రయోగించు
సమయమ్మున)

నీ॥ నల్లకుతుకతోడ తెల్ల నమ్మొయితోడ, వెల్లెనుతోడ జాబిలితోడ
మూడుకిన్నులతోడము మ్మొవల్తోడ, బులితోడవిభూతితోడ
డ! గండగొడ్డలితోడ గట్టుపుట్టుపుతోడ బసిలేశితోడ మిన్వాకతోడ

డ! చిలువసామ్యులతోడ నలువపునయనోడ, మలమిటితోడ మిం
జెడలనోడ

గీ॥ ముప్పొలనుదిగ్గ జువిన గొప్పవాడు
దక్షునుఖనూపిగట్టి గూతలములజేసు
వలిసులల్లుడు యడునేడక వచ్చెనాది
కట్టి కరివేల్పులకుగల కయ్యముడవ॥

శంక—అర్జునా! ఆగుమాగుము, శ్రీకృష్ణా! శాంతినిపుము.

వాసు—మహాదేవా! గయ చార్పల తప్పులు సముద్రమదగించి కావు.
విడుపుము.

అర్జు—భూతపతీ! తప్పుతయు గృష్ణునిదే

శంక—నందనందనా!

తొ॥ ధరణిమీన జూడకు ప్థనమిముట అరయగి మునటగ మునతప్పు
నిరపరాధిమనసి బ్రహ్మజేయుట నృహరి నీకిది రె డవడప్పు
కలకినీటి రెంటినిగయకుండ నభ రుమి. ఈ మూడవతప్పు
కలవామేల మువ్వురి లోపబిడి కాన స ధిజేయుటయొప్పు॥

వాసు—మహాదేవా! నాపత్రిన భంగిమగును. (అది చూచుచు)

శంక— బేహగ్—గూపకిము.

1 ఎంతటి నంగనాచితనమో ముందిరావరా!

ధృతిమాదరిధరా॥ య॥

2 కంతుజననా! అంతయునీవై నవ్వంటి చెలియ

నివాసిగితి మెలంగెడ॥ వె॥

3 మూడవజన్మమున నట్టి మూర్ఖివైతివో

నాడారవధవమున గల సడత జ్ఞప్తికిచెచ్చుకొమ్ము తెమ్ము

4 ఇట్టియొట్టు తెన్నెనియెన బెట్టనచ్చును

వట్టుదలమాని కాంతేయుల జేపట్టి రక్షింపుము । కినుక నట్టి

ప్రతి న నావలగట్టి గయిని విడిచిపెట్టి సత్కీర్తి । తేపట్టుము
పాలిత శాలాజీ॥

వ॥ మరియు నీనుదర్శనమేగద పొందవుల గాపాడుకద॥

అజ్ఞ—శంకరా! నా ప్రాణిని వృథయగునని చింత (అని చెనువ)

శంక—పార్థా! విముద కౌదవించినను దా యశమాలోనింపుము

వాసు—

శాశీమనోహరి—అది॥

1 నిజముగ చెల్పెదవినుమా॥ ని॥

2 భుజగాలంకార । స్పృజన విదూర॥ ని॥

3 గయిని విధక్తుడు । గనుక సత్యు న
రయత్తై కొ టి ప్రతి న జేసి॥ ని॥

4 అసమర్థులు పండ్లులు నాసహా । యమున భాసిల్లెదని చెనువా
డుకి ననుధానంబగునగు శిష్యునిటకు । సోపితే వెలుగున పా
లిత బాలాజీ॥ నిజ॥

గయ—అన్యుర్యా బ్రతకీర్తిని (ధర్మరాజున కజూచి)

గీ॥ నగధరున కాత్మబాధులగుట నలన

అభయమిచ్చెను మీతమ్ముడగుచుండు

మిమ్ముకలమున నన్ను క్షమించెశౌ

సకృతార్థుడైతి నునితీచరిత॥

ధర్మ—గయవా! భగవానుడగు కృష్ణుడగుచుగాని మాప్రజ్ఞ గాదు॥

శంక—నిజమునజము ధర్మత్వబా! నీకు కావలసిన వరము లడుగుము॥

ధర్మ—

హి॥ అ ది—అ॥

1 శమన వినత రిపుదమన వృష గమ॥ శ॥

2 అమర వందిత పద । హిమ సగజారంబు॥ శ॥

3 రజత కుధర శృంగనిలయా । ఫణివలయా
నిజభక్తహృదయ నీరజదళ ఛాయాప్రియ
రజనీకర శేఖర కరుణాకిర । గజచర్మ వసన గంగాధర సాధుజ
నపరిపాలకా । నానమస్కృతుల గొను బాలాజీదాసావన॥ శ॥

ప. మహాదేవా! అన్ని కోరికలు సిద్ధిచినవి యేలయన

సీ. ఎద్దునెక్కినవానియెద్దుజేక్కినవాని, నల్లకుత్తుకవాని నల్లవాని
 కొండనత్తివవాని కొండనత్తివవాని, మాయవేలినవాని మాయకాని
 పాముదాల్చినవాని పాముదాల్చినవాని, కలతేర్గలవాని కలమగని
 చిచ్చుచేగనువాని చిచ్చులోగొనువాని, కామవిదారుని కామకురుని
 గీ. గజగనుజగన్వ భంజను గజవరసుని
 గగనమే సిగలవాని గగనపమసి
 యొక్కచోటను మిక్కుననొక్కిమారు
 కిన్నులారంగ జాచుభాగ్యంబుగల్గె.

శంక—పాండవారాజు! చాలసంతోషించితే.

ఉ. వేషాంతంబు సేపు తలవెట్టి కార్యములెల్లదీర్చి నై
 రోడుగ నొచ్చి సత్కరుణ విను గృహిణునిగాచుచుండ బె
 క్కేను లనుంగు దమ్ములు మహిజనముల్ నినుగొల్వధర్మజా
 పాడియుపంటయుంగలిగి భాగ్యమును నులదూగు చుండుమా||
 నాను—రథాస్తు దధాస్తు.

అనందభైరవి—ఆది.

- 1 మంగళశశరత్తిగైకొనును రమాధివా!యాదవాన్వయజా!జయ ||
- 2 రంగా ! పక్షిరాడ్తురంగా ! పాలితమాతంగ విదానితకలమని
 చయజయ|| మంగ||
- 3 సారసదళనయన సుకుమార జలధిశయన
 ఘోరదనుజవిదారపారావారగభీరకిరుణపరిపాలితగయ||జయ||
- 4 ఘన పాండవపక్షి కిపుజన గజహర్షక్షి
 సనాతనా ! నినువినాదికెన్వరున్నారు ! నివసిత బాలాజిహ్వా
 దయజయ||

సంపూర్ణము.

శ్రీ సీతారామాంజనేయ కంపెని వారిచే తయారుచేయబడిన

—శ్రీ సుప్రసిద్ధావధములు. శ్రీ—

చెవిపోటుకు భస్మం:— గురిగింజంతభస్మం చెవిలోపేసి నిమ్మకాయరసం పిండ
వలయును. చీనుకాయకు పోటుమానును 0-8-0

సకలజ్వరసంహారిణి:— చంటిబిడ్డలకు చనుబాలతోనున్న పెద్దలకు కొంఱ మిరి
యాలు తాళిత్రై రసముతో యివ్వవలయును 0-5-0.

సఖభేదిమాత్రలు:— పెద్దవానికి అల్లపురసముతో ఎన్నిమాత్రలు పుచ్చుకుంటే
అన్నివిరేచనములు అగును 0-4-0.

కస్తూరిమాత్రలు:— చంటిబిడ్డలకు, గర్భిణి స్త్రీలకు స్నానములకు సంజీవికంటిది
0-8-0.

నోటిపూతభస్మం:— దీనిని పెన్నతో కలిపి నోటిలో పూయవలయును 0-8-0.

కోరోధారనివారిణి:— ఈతైలము కోజుకు రెండుసారులు తిలకుచుర్దిది
మాడు కోజులకు ఒకసారి అభ్యంగనము చేయవలయును. దీనివలన, గొడ్డులొనుండు
పుడుకునివరితించి చల్లదనము కలుగజేయును 0-8-0.

వారినోవ్వలకుతైలము:— దీనిని వారినోవ్వలకు, కీళ్ళనోవ్వలకు, కోజు చుర్దిం
చవలయును 0-8-0.

మాదీఫలరసాయనం:— దీనివలన, గుండెలలోమంట, వైశ్యము, అజీర్ణము,
వైశ్యపుకుతు, మొదలగు వ్యాధులు నివారణమగును 0 8-0.

కోమనాశిని:— సీసా 1కి 0-4-0.

అజీర్ణమాత్రలు:— చిన్నపిల్లలకు రెండుమాత్రలు చనుబాలతో పేసిన వారము
ను అజీర్ణమును హరించును 0-4-0.

కోరోధారనివారిణి:— సీసా 1కి 0-2-0.

కూలనివారిణిభస్మం:— కొంచముభస్మంనీళ్ళతోపేసి నాలుగుపాట్లు శంఖద్రా
వముచేసి పుచ్చుకోవలెను 0-6-0

శ్రీభైరవిమాత్రలు:— యివిరెండుమాత్రలు పుదయము సాయంకాలము, అల్లపుర
సముతో పుచ్చుకున్నయెడల సమస్త అజీర్ణములు, జ్వరములు హరించును. 0-4-0.

బాలసంజీవిమాత్రలు:— యివి రెండు నెలలు మొదలు సంవత్సరము వరకు బిడ్డ
లకు చనుబాలతో పూటకు రెండుమాత్రలు వేయవలయును 0 4-0.

దగ్ధమార్ణామ:— చంటిబిడ్డలకు చనుబాలతోనున్న పెద్దవాండ్లకు తేనెతో
కున్న వాడిన అన్నిదగ్ధులు హరించును 0-6-0

జంతుహరి:— కడుపులో ఎరికపాములు నులిపురుగులు పున్నయెడల, నేలవేము
తాళిత్రై రసముతో యివ్వవలయును 0-5-0

గ్రహశాపమాత్రలు:— గ్రహశాప రసముతోగాని, బియ్యపుకడుగుతోగాని బాము
కు వకమాత్ర పుచ్చుకొనిన, నెత్తురుబాక, జిగట, నీళ్ళవిరేచనములు మానును 0-6-0.

ప్రకటన.

ఈదిగున నుదహరించిన గ్రంథములు వికాశపట్టుచున్న అనకాపల్లి డి. బాలాజీ దాసు అందు కోరి అమ్మిన కమ్ములు.

1 కుశలవ విజయం	రు. 0-8-0
2 గయ పాఖ్యానము	0-8-0
3 ప్రియంవదాచరిత్రము	0-6-0
4 జయప్రద లేక పురుగున	0-8-0
5 శ్రౌత కువిజయము లేక మాంశ్చంద్ర	0-8-0
6 నలచరిత్ర	0-8-0
7 సీతాకళ్యాణము	0-8-0
8 రుక్మాంగద లేక యేకాదశీ విజయము	0-8-0
9 ప్రాపదీమానసగుణము	0-6-0
10 దయాపరివిజయము	0-8-0
11 సూరదాసుచరిత్రము	0-6-0
12 పురందరదాసుచరిత్రము	0-6-0
13 కిష్కిందరదాసుచరిత్రములు	0-6-0
14 హరికథేహాసమంజరి. మొదటిభాగం (పద్యములు)	0-6-0
15 డిటా 2 భాగం (కీర్తనలు)	0-6-0
16 కుచేలోపాఖ్యానము	0-6-0
17 రామదాసుచరిత్ర. చల్లరామలి గయ్యగారి విరచితము	0-6-0
18 యామునాచార్యచరిత్ర. సాంత్వాన అబ్బయ్యగారివిరచితము	0-6-0
19 భామినీ విలాసము (పద్యములు)	0-4-0
బలసు పాశుర్యశాస్త్ర విరచితము	
20 వసంతయూమినిస్వప్నము (నాటకము)	0-12-0

10437

